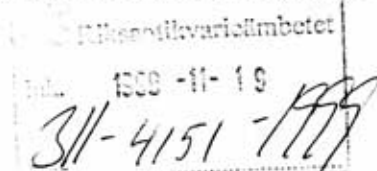

Till: Enligt sändlista med delgivningskvitto

Byggnadsminnesförklaring av Aspnässets gård i Skyttmon inom
Aspnäset 1:9, Borgvattnets sn, Ragunda kn

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen, Aspnässets gård i Skyttmon inom fastigheten Aspnäset 1:9, Borgvattnets socken, Ragunda kommun, för byggnadsminne.

BAKGRUND

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes den 28 oktober 1986 av fastighetsägaren Länsstyrelsen underrättade omgående Inskrivningsmyndigheten.

Förslag till byggnadsminnesförklaring sändes ut på remiss den 19 augusti 1999. Inga invändningar mot byggnadsminnesförklaring har framkommit.

BESKRIVNING OCH HISTORIK

Aspnässets gård i byn Skyttmon anlades under 1700-talet. Gårdens förste ägare var Jöns Henriksson, som flyttade till Skyttmon 1751. Den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes sannolikt 1874 av gårdens dåvarande ägare Olof Henriksson. Huset är byggt av timmer i en och en halv våning. Fasaden är klädd med gulmålad panel med grå detaljer och har rikt utsmyckade fönsteröverstycken och takfot i tidstypiska lövsågeridekorationer. Byggnaden har ett sadeltak, som är täckt med plåt. Den stora verandan i två våningar dominerar intrycket av byggnaden.

Huset är uppfört efter Charles Emil Löfvenskiölds typritningar och har en sexdelad plan. Byggmästare P.A. Eklund har utfört rumsdekorationer, som t.ex. golv- och takmålningar. Flera av rummen har delvis bevarade, delvis rekonstruerade, originaltapeter från 1880-talet.

Till gården hör ett flertal träbyggnader från 1700-, 1800- och 1900-talen. Inom det föreslagna skyddsområdet ligger förutom

huvudbyggnaden (1) (se Situationsplan) en jordkällare (2), en dubbelbod (3), som använts som affär, en smedja (4), ett härbre (5) och en tröskloge (6) med en välbevarad vandring. På gården, men utanför det föreslagna byggnadsminnets gräns, finns bl.a. pälsdjursfarm och en stor ladugård.

Byn Skyttmon upplevde i slutet av 1800-talet ett stort ekonomiskt uppsving i samband med skogs- och sågverksindustrins genombrott. Det som skilde Skyttmon från de flesta andra byar i Norrland var att bönderna aldrig sålde skogsmark eller avverkningsrätter i någon större utsträckning till skogsbolagen. I Skyttmon hade bönderna kvar kontrollen över virkesförsäljningen och kunde därmed få ut betydligt mer för sitt virke. Det mest påtagliga beviset på byns välstånd under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet är de stora påkostade boningshusen som uppfördes. Sammanlagt byggdes ett tiotal "träslott", av vilka huvudbyggnaden på Aspnäset var det första. Det sista stora träslottet uppfördes 1914 och förklarades som byggnadsminne 1980. För närvarande pågår arbetet med en utvecklingsplan för hela Skyttmon, som bl.a. syftar till att bevara den unika miljön (se Karta).

Under senare år har Aspnäset restaurerats omsorgsfullt. Huset nyttjas idag som värdshus och privatbostad. En liten tillbyggnad har uppförts vid ena gaveln och köket har moderniserats.

MOTIVERING

Skyttmons välstånd under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet var ett resultat av byns skogstillgångar och uttrycktes i stora boningshus med rik panelarkitektur. Huvudbyggnaden på Aspnäsets gård är ett av de bästa exemplen på byns karaktäristiska bebyggelse. Huset är välbevarat både till sin exteriör och interiör med tidstypisk snickarglädje, golv- och takmålningar och tapeter. Trösklogens vandring är ovanligt välbevarad och minner om att även jordbruket varit betydelsefullt. Skyttmon ingår i riksintresse Z 15 och har sedan tidigare ett byggnadsminne.

Aspnäsets gård har ett byggnadshistoriskt och samhällshistoriskt värde som gör den synnerligen märklig samt ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde. Byggnaderna uppfyller därmed kulturminneslagens krav för byggnadsminnesförklaring.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

I skyddsområdet ingår del av fastigheten Aspnäset 1:9 (se markerat område på Situationsplan).

1. Byggnaderna nr 1-6 får inte rivas, flyttas, byggas om, till eller på annat sätt förändras till sina exteriörer.
2. Ändring av rumsindelning, eller åtgärder som innebär ingrepp i bärande stomme, får inte göras i huvudbyggnaden (1) och inte i trösklogen (6).
3. I huvudbyggnaden (1) får inte ingrepp i eller ändring av fast inredning göras i följande rum: Bottenvåning: Förstuga, kammare 1, sal, kammare 2, bibliotek, hall och trappa (de med kryss markerade rummen på Planritning). Övre våning: Sovrum 1 och sovrums 2 (de två hörnrummen) samt salongen (Planritning saknas). Till fast inredning hör bl.a. golv, tak, lister, dörrar, dörr- och fönsterfoder och kakelugnar. Befintliga ytskikt, såsom tak- och väggmålningar och tapeter, får inte borttagas, övertäckas eller på annat sätt förändras.
4. Vandringsvägen i trösklogen (6) får inte tas bort eller ändras.
5. Byggnaderna nr 1-6 skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.
6. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader eller andra fasta anordningar inte uppföras.

Om ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig, kan Länsstyrelsen enligt regler i 3 kap 14 § kulturminneslagen meddela tillstånd till detta.

ÖVERKLAGANDE

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Jämtlands län, se bilaga (Formulär F4).

I den slutliga handläggningen av ärendet har länsantikvarie Kjell-Åke Aronsson och förste länsassessor Erik Berglund deltagit.

Uno Svaleryd
länsråd

Johan Loock
antikvarie

Bilagor:

Foton
Situationsplan
Karta
Planritning, bottenvåning
Blankett för överklagande (Formulär F4)

Sändlista:

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm

Jämtlands läns museum
Box 709
831 28 Östersund

Lantmäterimyndigheten Jämtlands län,
Fastighetsregistret
Box 366
831 25 Östersund

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Kulturmiljö

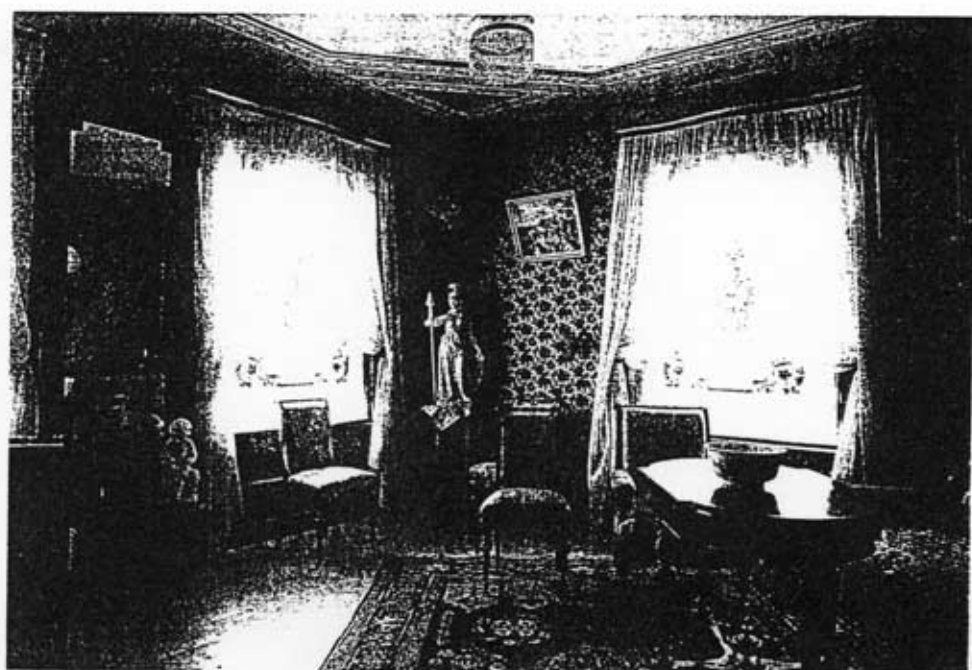
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län,
Östersundskontoret
Box 366
831 25 Östersund

Ragunda kommun,
Bygg- och Miljönämnden
Box 150
840 70 Hammarstrand

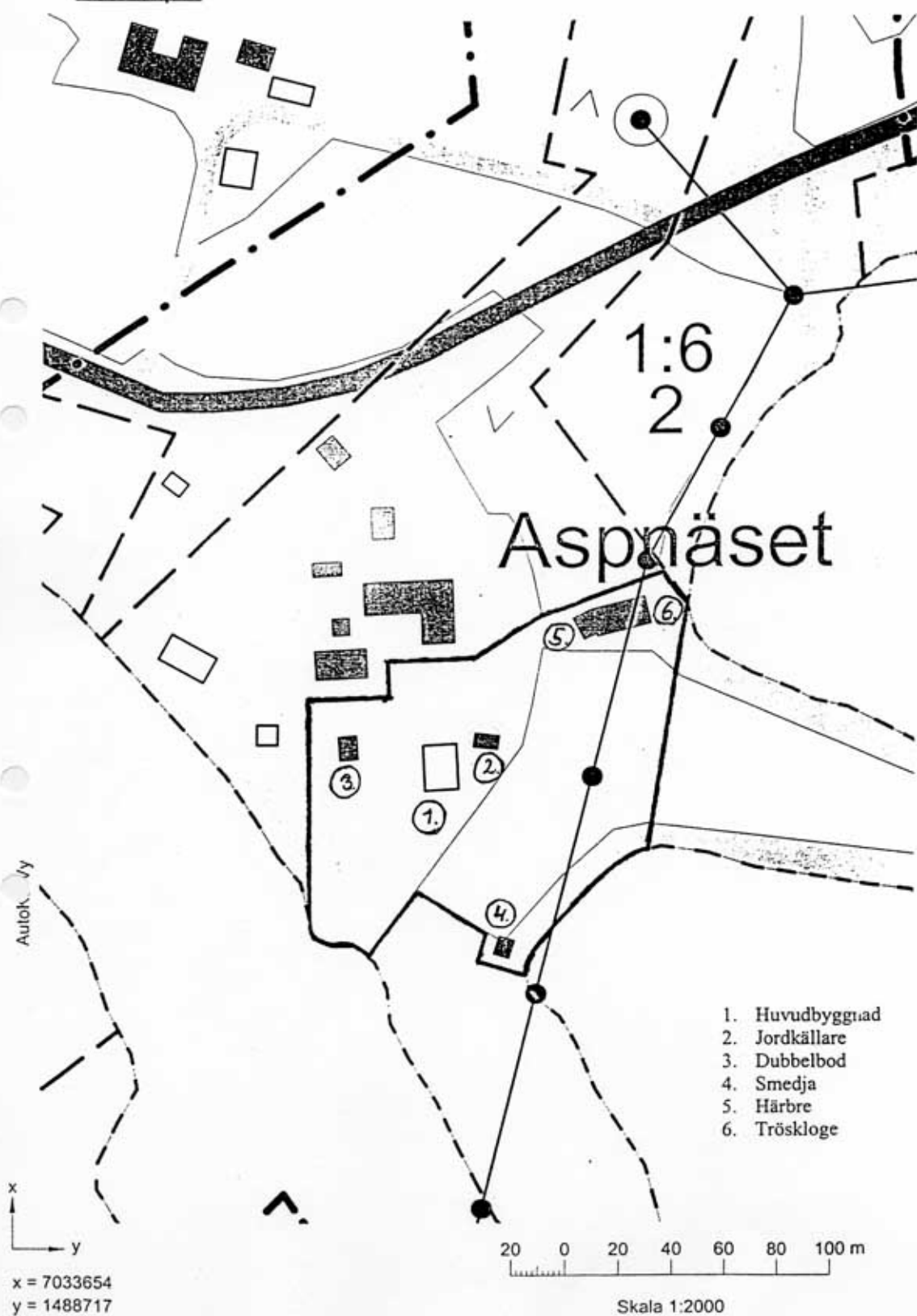
Ragunda kommun,
Humanistiska nämnden
Box 150
840 70 Hammarstrand

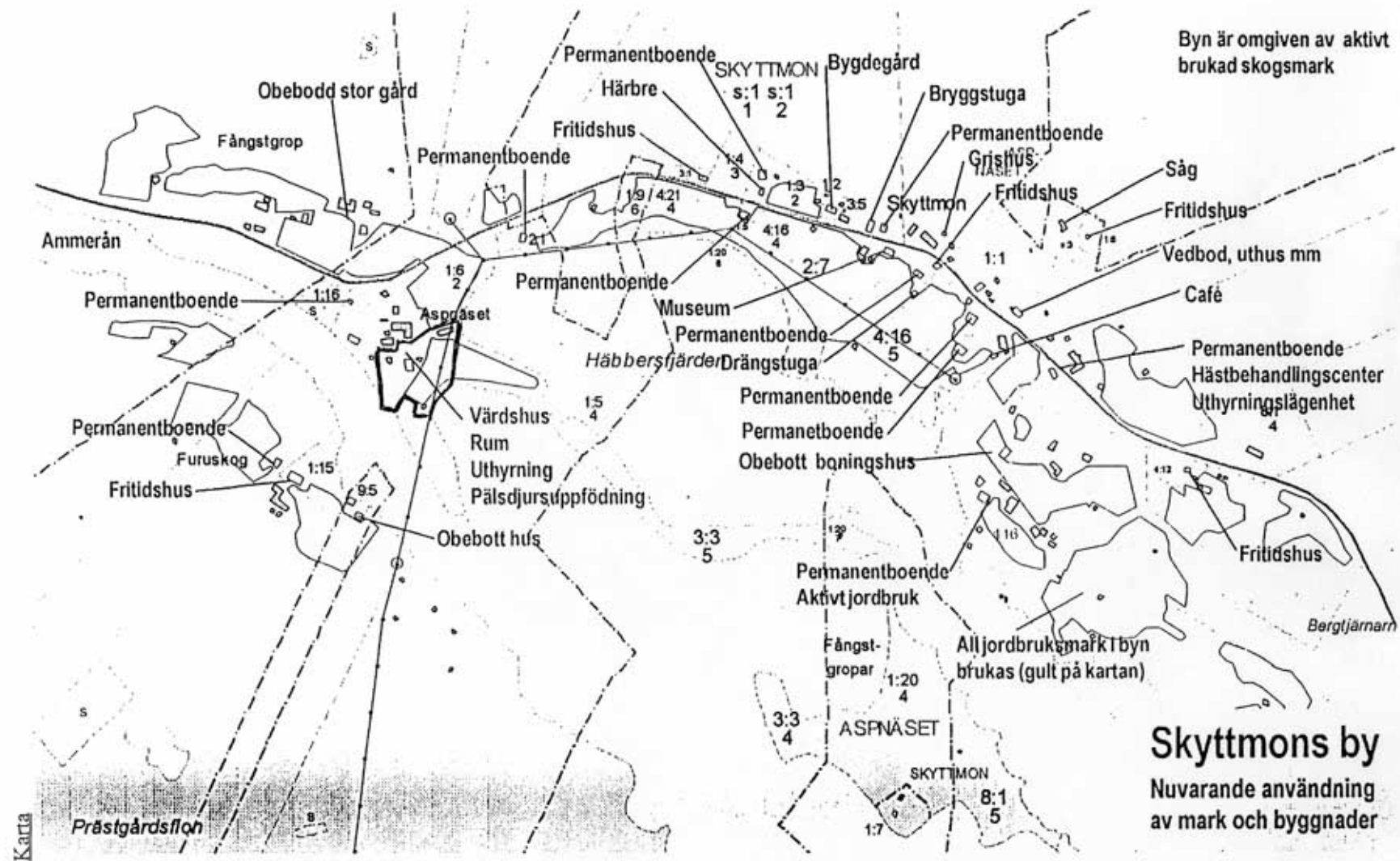
BILAGOR

Foton
(vykort)

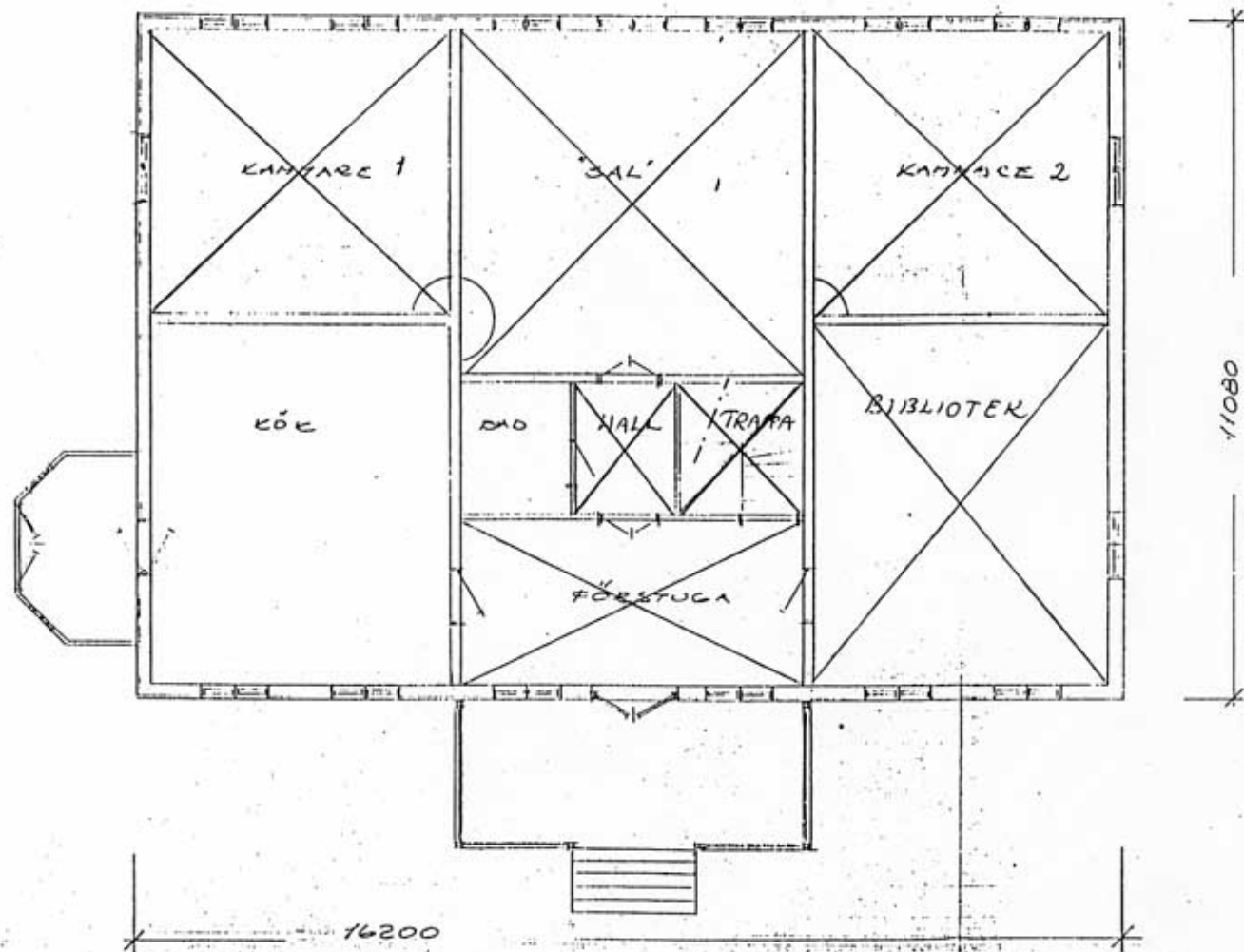

Situationsplan

Plannitning, bottenvåning
(i de med kryss markerade rummen får inte ingrepp i eller ändring av fast inredning göras)

BOTTENPLAN 11100

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL LÄNSRÄTTEN

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till länsrätten i Jämtlands län.

Det gör Ni genom att i brev

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (dnr)
- redogöra för dels varför Ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

OBS!

1. BREVET SKALL LÄMNAS/SKICKAS TILL LÄNSSTYRELSEN.
Den ordningen har kommit till främst för att skynda på handläggningen. Länsstyrelsen kan nämligen då, samtidigt med Ert överklagande, sända sina handlingar till länsrätten, som kommer att behöva ha tillgång till dem.

Länsstyrelsens adress är

Länsstyrelsen i Jämtlands län
831 86 ÖSTERSUND

2. Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så kan Ni vända Er till länsstyrelsen, tfn 063-14 60 00.